

Затверджую

професор з наукової роботи

Национального університету

«Львівська політехніка»

проф. Іван ДЕМІДОВ

«21» грудня 2023 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації «Взаємообумовлений розвиток публічного управління та громадянського суспільства на засадах людиноцентризму в Україні» головного консультанта тренінгового центру Дослідницької служби Верховної Ради України, кандидата наук з державного управління Шаульської Галини Миколаївни, представленої на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Призначені рішенням Вченої ради Національного університету «Львівська політехніка» (протокол № 6 від 28.11.2023 р.) рецензенти, а саме:

- професор кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, д. держ. упр., професор Олена БІЛИК;
- професор кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, д. держ. упр., професор Вероніка КАРКОВСЬКА;
- доцент кафедри публічного управління та публічної служби, д. держ. упр., доцент Ольга ФЕДОРЧАК.

1. Актуальність теми дисертації

Розвинене громадянське суспільство (ГС) – важлива ознака демократичної держави. Створити належні умови для того, щоб воно стало справжньою рушійною силою державотворення, за участі якої Україна швидкими темпами перетворилася б у високорозвинену країну світу – пріоритетне завдання сьогодення, яке стосується багатьох галузей знань. Одним із пріоритетних напрямів наукових розробок можна вважати пошук оптимального, гармонійного співвідношення участі держави у суспільних справах зі створенням інструментарію та комплексу таких механізмів взаємовідносин влади і суспільства, які б сприяли його розвитку.

Актуальність теми обумовлена й тим, що від дієвості системи публічного управління залежить успішність більшості сфер нашого суспільства (не лише громадянського). Тому розробку та обґрунтування моделей та концепцій публічного управління, громадянського суспільства, які б відповідали потребам і вимогам української держави, можна вважати одними із головних кроків у впровадженні реформ в Україні.

Суспільний розвиток у всьому світі відбувається у напрямі людиноцентричної парадигми, створення та підтримки сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, її самореалізації, захисту прав, надання мешканцям територіальних громад якісних і доступних послуг сталого розвитку тощо. Визначення людини головною цінністю держави, а, отже, й інвестиції в людину, її освіту, культуру, дозволя тощо в розвинених країнах вже давно стало пріоритетом. Інтелект і знання людини – важливий ресурс, який визнаний у всьому світі, але поки ще повною мірою не використовується у нашій державі, у цьому напрямі українське суспільство відстає від європейських держав. Людиноцентризмом наповнені пропозиції автора щодо моделі і концепції функціонування п'ятирівневої моделі публічного управління (в центрі якої громадянин/людина); рекомендації щодо удосконалення комплексу механізмів взаємодії влади і суспільства, а також пропозиції щодо перетворення «навздогінної» моделі розвитку в українську модель громадянського суспільства.

Разом із тим, варто відзначити, що сучасна управлінська система, попри її перманентне реформування, й досі не задовольняє потреб суспільства, не забезпечує умов і для повноцінного розвитку громадянського суспільства. В державі поки не створена ефективна модель публічного управління з комплексом механізмів зворотного зв'язку між органами публічної влади та суспільством, які б забезпечили стабільний, поступальний розвиток держави, і громадянського суспільства зокрема. Отже, існує потреба подальших наукових розробок.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедр

Робота пов'язана з реалізацією положень Конституції України, законів України, постанов, указів та розпоряджень: Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки: Указ Президента України від 27.09.2021 р. № 487/2021; Деякі питання реформування державного управління України: Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки та план заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831-р. та ін.

Дисертаційне дослідження виконано у відділі проблем розвитку національного законодавства Інституту законодавства Верховної Ради України в межах науково-дослідної роботи за темою: «Стратегія розвитку законодавства України» (державний реєстраційний № 0103U007975).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Наукове дослідження виконано дисертантом самостійно, з використанням останніх досягнень галузі науки публічного управління. Теоретичні положення та висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора у сфері теорії та практики формування публічного управління, громадянського суспільства аналізу відповідної вітчизняної та зарубіжної літератури, а також нормативно-правової бази, що регулює окремі питання проблематики. При використанні наукових доробків інших учених для обґрунтування власних міркувань автора на них зроблено відповідні посилання.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

забезпечуються ґрунтовністю і чіткістю теоретичних і методологічних вихідних позицій визначеної проблематики, орієнтацією на сучасні досягнення державного управління, економіки, соціології, філософії, політології; використанням комплексу взаємодоповнюючих методів і прийомів, адекватних меті,

завданням, загальній логіці дослідження; дотриманням вимог моделювання; поєднанням кількісного і якісного аналізу дослідницьких матеріалів. Для досягнення поставленої мети в дисертації використано такі методи дослідження: пошуково-бібліографічний; діалектичний; системного аналізу; логіко-семантичний; порівняльно-правовий; статистичних та експертних оцінок; моделювання і прогнозування; метод узагальнення; системний і структурно-функціональний.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертаційної роботи порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

У процесі дослідження автором було одержано такі найбільш суттєві наукові результати, що розкривають його особистий внесок у розробку досліджуваної теми та характеризують новизну роботи:

вперше:

– запропоновано п'ятирівневу модель та концепцію публічного управління, як основу для розвитку громадянського суспільства, в центрі уваги якої громадянин, а на субнаціональному рівні представлені органи місцевого самоврядування з виконавчими комітетами (інститути префектури передбачені для перехідного періоду) – 1 рівень: громадянин; 2 рівень: територіальна громада, старостат (село, селище, місто); 3 рівень: місцева Рада депутатів з виконавчим комітетом (сільська, селищна, міська рада; та рівень району: районна рада); 4 рівень: регіональна (обласна) Рада депутатів з виконавчим комітетом; 5 рівень: центральні органи влади; враховано особливості, притаманні українському суспільству, які закладені в основу моделі;

– запропоновано напрями оптимізації системи публічного управління, які передбачають: впровадження нових органів публічної влади з визначеними повноваженнями; усунення дублювання функцій; зменшення витрат; оновлення комплексу механізмів взаємодії влади і суспільства з уведенням механізмів прямої дії у напрямках: «людина – територіальна громада країни»; «людина – територіальна громада»; «людина – район»; «людина – регіон» та інші;

– запропоновано алгоритм трансформації від «навздогінної» до української моделі ГС, який викладено у послідовність дій за трьома основними етапами: I етап – виявлення наслідків, детермінованих радянським минулим для їх подолання; II етап – синергія влади і суспільства у визначених напрямках; III етап – перманентна реалізація комплексу завдань щодо формування української моделі ГС за розробленою системою індикаторів. На кожному етапі – здійснення моніторингу процесу трансформації. Участь влади у справах суспільства представлена у гармонійному співвідношенні, що є важливою умовою для розвитку ГС (його інститутів).

удосконалено:

– понятійно-категоріальний апарат у сфері публічного управління, зокрема надано авторське визначення поняття п'ятирівневого публічного управління, як: суспільне системне врядування, управлінська діяльність як суспільна координація, яка робить можливим колективні дії (органів влади, інститутів громадянського суспільства та громадян) через колективно прийняті рішення цими суб'єктами у вертикальному і горизонтальному вимірі.

– сформульовано авторське поняття «громадянське суспільство» в контексті людиноцентричного підходу як суб'єкт-суб'єкту взаємодії індивідів та їх спільнот, зокрема як: правове, ліберально-демократичне, плюралістичне, відкрите суспільство з розвиненою мережею незалежних інституцій, основним суб'єктом якого є вільний індивід, який реалізує свої інтереси в межах єдиного для всіх суспільного правопорядку. При цьому індивід є учасником різноманітних суспільних відносин: економічних, моральних, релігійних, політичних, юридичних, інформаційних та інших.

– наукове обґрунтування стану та проблем розвитку нормативно-правової бази інститутів публічної влади, громадянського суспільства в умовах реформування

(децентралізації) та реалізації стратегій реформування з удосконаленням механізмів їхнього функціонування, підвищення ефективності діяльності на основі регулювання процесу законодавчими та адміністративними інструментами;

– концептуальний підхід до розподілу компетенцій між різними рівнями управління: місцевим, регіональним і центральним, який дозволяє: розширити коло участі суб'єктів публічного управління у виробленні політичних та соціально-економічних рішень; оновити форми комунікації; спростити законодавство; удосконалити комплекс механізмів взаємодії між органами публічної влади, інститутами громадянського суспільства і громадянами;

– адаптовано та імплементовано до запропонованої моделі управління принципи європейської моделі «належного врядування» такі, як: участь, верховенство права, прозорість, відповідальність, орієнтація на консенсус, справедливість, ефективність та результативність, підзвітність, стратегічне бачення, етична поведінка, компетентність та спроможність, новаторство та відкритість до змін та інші.

– напрями модернізації сучасної моделі громадянського суспільства, які ґрунтуються на культурно-історичних, національно-етнічних та соціально-економічних особливостях українського суспільства. Визначено індикатори нової моделі: розвинена система інститутів демократії; правова захищеність громадян; конкуренція інститутів, структур, суспільних груп населення тощо; визнання та забезпечення широкого спектру прав і свобод людини; вільне формування громадської думки, її плюралізм; високий рівень громадянської культури й освіти населення; багатокладна економіка; питома та визначальна вага у суспільстві середнього класу; розвинена система самоврядування (впровадження багаторівневого урядування); переважання соціальної політики у діяльності держави.

– наукове обґрунтування концепції громадянського суспільства як засобу самовираження індивідів, їхньої самоорганізації та самореалізації власних інтересів; гаранту непорушності особистих прав громадян, що упорядковує, регулює суспільні напруження, негативні настрої чи дії неконструктивного характеру громадян, допомагає представникам кожної групи інтересів бути представленими на кожному рівні владної піраміди.

дістали подальшого розвитку:

– теоретичний аналіз етапів реформування системи публічного управління та формування сучасного громадянського суспільства, що дало можливість визначити основні проблеми взаємозв'язку влади і суспільства, згрупувати їх для вироблення алгоритму подальшої модернізації сучасних вертикальних і горизонтальних комунікативних механізмів, а також відповідного корегування реформаційних заходів, передбачених урядовими концепціями та стратегіями (Національною стратегією сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021 – 2026 роки; Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки; Стратегією реформування державного управління України на 2022–2025 роки та ін.).

– напрями адаптації зарубіжної практики та історичного досвіду України шляхом виділення пріоритетів такої адаптації, серед яких провідна роль відведена інституціям громадянського суспільства, що є необхідною складовою для подальшого реформування країни; запропоновані напрями (розроблені схеми) прямої участі інститутів громадянського суспільства і громадян в системі публічного управління підвищують можливість повноцінного функціонування механізму стримувань і противаг, подальшого демократичного розвитку країни.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації монографічні видання:

1. Шаульська Г. М. Громадянське суспільство і публічне управління України крізь призму людиноцентричної парадигми: теорія і практика: монографія. Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2022. 300 с.

2. Шаульська Г. М. Короткий огляд еволюції громадянського суспільства в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2018. № 1. С. 101–105. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/article/view/1615>
3. Шаульська Г. М. Концепція громадянського суспільства і публічне управління. *Аспекти публічного управління*. Дніпро, 2018. № 6(1–2). С. 58–63. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/issue/view/35>
4. Шаульська Г. М. Моделі громадянських суспільств та особливості сучасного громадянського суспільства в Україні. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. Запоріжжя, 2018. № 1 (61). С. 188–191. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2018/1_2018.pdf
5. Шаульська Г. М. Сучасні механізми публічного адміністрування: питання удосконалення. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2018. № 2. С. 121–126. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/issue/view/47/Instzak2-18ua>
6. Шаульська Г. М. Щодо теорії виникнення та розвитку ідеї громадянського суспільства. *Право та державне управління*. Запоріжжя, 2018. № 1 (30). Том 2. С. 47–51. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2018/tom_2/1-2_2018.pdf
7. Шаульська Г. М. Публічне адміністрування: теорія та методологія. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. Запоріжжя, 2018. №2. С. 30–33. – URL: <http://pa.stateandregions.zp.ua/issue-2-2018>
8. Шаульська Г. М. Сучасні західні управлінські моделі. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2018. № 3. С. 111–116. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/article/view/1598/1473>
9. Шаульська Г. М. Законодавче забезпечення розвитку громадянського суспільства в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2018. № 4. С. 99–104. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/issue/view/49/Шаульська>
10. Шаульська Г. М. Громадянське суспільство в умовах реформування країни. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2018. № 5. С. 162–169. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/issue/view/50/Instzak5-18>
11. Шаульська Г. М. До питання законодавчого забезпечення громадянського суспільства в Україні. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. Запоріжжя, 2018. № 3. С. 136–141. URL: http://www.pa.stateandregions.zp.ua/archive/3_2018/26.pdf
12. Шаульська Г. М. Реформування системи публічного управління: нормативно-правовий аспект. *Право та державне управління*. Запоріжжя, 2018. № 4. С. 193–198. URL: <http://pdu-journal.kpu.zp.ua/issue-4-2018>
13. Шаульська Г. М. Реформування сучасної системи місцевого самоврядування. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2019. № 1. С. 154–162. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/article/view/1675/1554>
14. Шаульська Г. М. Деякі сучасні механізми взаємодії влади і громадянського суспільства: аналіз ефективності. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2019. № 2. С. 181–189. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/issue/view/53>
15. Шаульська Г. М. Принципи «належного врядування»: перспективи впровадження в Україні. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. Запоріжжя, 2019. № 2. С. 140–143. URL: <http://pa.stateandregions.zp.ua/issue-2-2019>
16. Шаульська Г. М. Принципи врядування ЄС та впровадження багаторівневої моделі публічного управління в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2019. № 3. С. 143–151. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/article/view/1718/1602>
17. Шаульська Г. М. Взаємозв'язок розвитку ринку землі та громадянського суспільства в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2019. № 6. С. 86–95.

18. Шаульська Г. М. Публічне управління та трансформації української моделі громадянського суспільства. *Аспекти публічного управління*. Дніпро, 2021. № 1. С. 35–43. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/issue/view/61>

статті у наукових періодичних виданнях інших держав, в т.ч. включені до наукометричних баз даних Scopus / Web of Science:

19. Шаульська Г. М. Деякі особливості формування публічного адміністрування в Україні. Правовий журнал «Закон та життя» *«Legea si Viata»*. Молдова, 2018. №5/2. С. 201–204. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/index.php/reviste?id=336>

20. Шаульська Г. М. Громадянське суспільство в Україні: деякі проблеми розвитку. *Visegrad Journal on Human Rights*. Братислава, 2018. № 3 (volume 2). С.185–188. URL: <http://vjhr.sk/ukr/3-2018-2>

21. Шаульська Г. М. Багаторівнева модель громадського управління як основа для розвитку громадянського суспільства України. Правовий журнал «Закон та життя» *«Legea si Viata»*. Молдова, 2019. №5/2. С. 190–194. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/index.php/reviste?id=374>

22. Shaulska H. Models of civil society development in developing countries / Halyna Shaulska, Dmytro Arabadzyiev, Olena Postol, Alla Lazareva, Olha Stohova. *Lex Humana* (Web of Science), ISSN 2175-0947. v. 15, n.2 (2023). Pp. 94–109. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2478>

23. Shaulska H. Legal and regulatory fundamentals of interaction of civil society and government authorities in the system of public administration / Halyna Shaulska, Iryna Kazanchuk, Hrygorii Bukanov. *Journal of Law and Political Sciences (JLPS)*. Print ISSN 2222-7288 Online ISSN 2518-5551. Impact factor value of 2.329 Vol. (37) Thirteenth year– Issue (2) April. (2023). Pp. 344–367. URL: <https://drive.google.com/file/d/1NqnLPv3C1cmwTZC5LBXQ3feFSnt9B9Jn/view>

24. Shaulska H. Existential aspects of human existence and the human-centered paradigm in public administration / Alona Leschenko, Olena Lauta, Halyna Shaulska, Anatolii Yarovyi, Zorislav Makarov. *Amezonia Investiga*, ISSN 2322-6307, 12(64), (2023). Pp. 361-367. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.64.04.38>

наукові праці, які засвідчують апробацію результатів дослідження:

25. Шаульська Г. М. Деякі особливості сучасного громадянського суспільства в Україні. *Актуальні питання сьогодення: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 20 березня 2018 р.)*. Обухів, 2018. Т.3. С. 62–64.

26. Шаульська Г. М. Розвиток громадянського суспільства в Україні. Короткий огляд з історичного ракурсу. *Перспективи напрямки наукової думки: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 18 квітня 2018 р.)*. Обухів, 2018. Т.5. С. 115–119.

27. Шаульська Г. М. Проблемні питання зворотного зв'язку інститутів громадянського суспільства з органами публічної влади. *Публічне управління XXI століття: світові практики та національні перспективи* : зб. тез XVIII Міжнар. наук. конгресу (м. Харків, 26 квітня 2018 р.). Харків, 2018. С. 95–97.

28. Шаульська Г. М. Щодо пошуків ефективної моделі публічного адміністрування в Україні. *Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 27–28 квітня 2018 р.)*. Київ, 2018. С. 116–117.

29. Шаульська Г. М. Деякі пропозиції щодо вдосконалення сучасної системи публічного адміністрування. *Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку: матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, присвяч. 100-річчю держ. служби в Україні (м. Київ, 25 травня 2018 р.)* : у 5 т./ за заг. ред. В. С. Куйбіди. М. М. Білинської, О. М. Петрос. Київ, 2018. Т. 1. С. 112–113.

30. Шаульська Г. М. Інформатизація та реалізація механізму комунікації органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в Україні. *Сучасні світові*

тенденції розвитку науки та інформаційних технологій: міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 25–26 травня 2018 р.). Одеса, 2018. С. 153–154.

31. Шаульська Г. М. Стан громадянського суспільства в Україні. *Сучасний рух науки: тези доп. II між народ.наук.-практ. інтернет-конф. (м. Дніпро, 28–29 червня 2018 р.)*. Дніпро, 2018. С. 515–518.

32. Шаульська Г. М. Сучасні західні управлінські моделі. *Теорія і практика сучасної науки: матеріали III матер. Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 29–30 червня 2018 р.)*. Херсон, 2018. С. 54–56.

33. Шаульська Г. М. Громадянське суспільство в Україні: проблеми розвитку. *Ключові питання освіти та науки: перспективи розвитку для України та Польщі: матеріали Міжнарод. мультидисцип. конф. (м. Стальова Воля Республіка Польща, 20–21 липня 2018 р.)*. Wyższa Szkoła Ekonomicznej Stalowej Woli, 2018. С. 41–44.

34. Шаульська Г. М. Деякі підзаконні акти сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. *Людина і закон: публічно-правовий вимір: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 5–6 жовтня 2018 р.)*. Дніпро, 2018. С. 9–11.

35. Шаульська Г. М. Соціокультурні трансформації громадянського суспільства в Україні. *Актуальні проблеми розвитку науки в контексті глобальних трансформацій інформаційного суспільства: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26–27 жовтня 2018 р.)*. Київ, 2018. С. 90–94.

36. Шаульська Г. М. Суспільно-політичні процеси і розвиток громадянського суспільства в Україні. *Чинники розвитку юридичних наук у XXI столітті: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 2–3 листопада 2018 р.)*. Дніпро, 2018. С. 12–15.

37. Шаульська Г. М. Законодавче забезпечення реформування системи публічного управління. *Правові системи суспільства: сучасні проблеми та перспективи розвитку: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Львів, 16–17 листопада 2018 р.)*. Львів, 2018. С. 17–20.

38. Шаульська Г. М. Антикорупційне законодавство України: історія і сучасність. *Антикорупційне законодавство України: проблеми забезпечення ефективності: зб. тез доп. наук.-практ. конф.*, Київ: Інститут законодавства України, 2018. С. 101–105.

39. Шаульська Г. М. Законодавче забезпечення розвитку громадянського суспільства в умовах децентралізації в Україні. *Національна безпека: моніторинг реалізації законодавства України: зб. тез доп. наук.-практ. конф.*, Київ: Інститут законодавства України, 2018. С. 193–199.

40. Шаульська Г. М. Правова, організаційна та фінансова автономії органів місцевого самоврядування. *Нові завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18–19 січня 2019 р.)*. Одеса, 2019. С. 10–15.

41. Шаульська Г. М. Моніторинг реформ громадськими організаціями. *Модернізація та наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку суспільства і технологій: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 25–26 січня 2019)*. Київ, 2019. С. 136–137.

42. Шаульська Г. М. Актуальність просвітницького механізму формування громадянських компетентностей. *Тенденції розвитку освітнього процесу у сфері державного управління в Україні та в країнах ЄС: збірник тез науково-методичних доповідей (м. Воломін, Республіка Польща, 11–22 березня 2019 р.)*. Польща, 2019. С. 72–76.

43. Шаульська Г. М. Консультативно-дорадчі органи: деякі проблеми діяльності. *Наука, освіта, суспільство: інструменти і механізми сучасного інноваційного розвитку: матеріали V Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 29–30 березня 2019 р.)*, Київ, 2019. С. 103–105.

44. Шаульська Г. М. Вибори у комплексі механізмів взаємодії влади і громадянського суспільства. *Публічне управління XXI століття: синтез науки і практики: матеріали XIX Міжнарод. наук. конгресу (м. Харків, 19 квітня 2019)*. Харків, 2019. С. 105–108.

45. Шаульська Г. М. Публічні громадські обговорення як механізм співпраці влади і суспільства. *Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи:*

матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 5–6 квітня 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 106–108.

46. Шаульська Г. М. Концепт «територіальна громада України». *Міжнародні та національні правові виміри забезпечення стабільності*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Львів, 19–20 квітня 2019 р.). Львів, 2019. С. 24–27.

47. Шаульська Г. М. Наглядові функції інститутів громадянського суспільства. *Теоретичний аналіз та наукові дослідження юридичної науки XXI у столітті*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 26–27 квітня 2019 р.). Запоріжжя, 2019. С. 46–49.

48. Шаульська Г. М. Децентралізація: деякі пропозиції щодо розподілу компетенцій. *Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 26–27 квітня 2019 р.). Запоріжжя, 2019. С. 32–35.

49. Шаульська Г. М. Механізм узгодження рішень у багаторівневому управлінні. *Розвиток правової системи України в умовах сьогодення*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Харків 3–4 травня 2019 р.). м. Харків, 2019. С. 15–17.

50. Шаульська Г. М. Комплексний механізм публічного управління: деякі пропозиції. *Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26–27 квітня 2019 р.). м. Київ, 2019. С. 119–120.

51. Шаульська Г. М. Європейський принцип відкритості у врядуванні: досвід для України. *Сучасне правотворення: питання теорії та практики*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 31 травня – 1 червня 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 152–154.

52. Шаульська Г. М. Функціонування механізму публічного адміністрування. *Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі*: матеріали II Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28–29 червня 2019 р.). м. Київ, 2019. С. 91–93.

53. Шаульська Г. М. Синергійна взаємодія суб'єктів у системі публічного управління. *Сучасний рух науки*: матеріали VII Міжнарод. наук.-практ. конф. №7 (м. Дніпро, 6–7 червня 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 1838–1845.

54. Шаульська Г. М. Комплексний механізм публічного адміністрування. *Сучасні світові тенденції розвитку науки, технологій та інновацій*: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 28–29 червня 2019 р.). Ужгород, 2019. С. 65–68.

55. Шаульська Г. М. Консультативно-дорадчі органи в системі правових механізмів публічного управління. *Законодавчі аспекти модернізації механізмів публічного управління та адміністрування в Україні* / Заг. ред. О. Л. Копиленка., В. С. Воротіна. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2019. С. 130–136.

56. Шаульська Г. М. Захист прав і свобод осіб, порушених внаслідок тимчасової окупації України. *Бюлетень моніторингу законодавства з питань деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України* / Заг. ред. О.Л. Копиленка. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2020. С. 185–192.

57. Шаульська Г. М. Децентралізація: деякі проблеми в системі суб'єктів владних повноважень на місяця. *Публічне управління XXI століття: портал можливостей*: зб. тез XX Міжнар. наук. конгресу (м. Харків, 23 квіт. 2020 р.). Харків, 2020. С. 240–243.

58. Шаульська Г. М. Публічна служба в зарубіжних країнах: основні моделі. *Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26–27 червня 2020 р.). м. Київ, 2020. С. 92–95.

59. Шаульська Г. М. Законодавче забезпечення цифрових трансформацій у публічному врядуванні. *Цифрова Україна: конституційно-правова модель*: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Київ, 20–21 травня 2020 р.). м. Київ, 2020. С. 265–270.

60. Шаульська Г. М. Основні моделі державного управління. *Інноватика в сучасній освіті та науці: теорія, методологія, практика*: матеріали III Міжнарод. літнього наук. симпозиуму (м. Одеса, 24–25 липня 2020 р.). м. Одеса, 2020. С. 74–76.

61. Шаульська Г. М. Гендерно обумовлене насильство в умовах збройного конфлікту на Сході України: законодавчий аспект. *Актуальні проблеми впливу збройного конфлікту на Сході України на появу й поширення гендерно обумовленого насильства та забезпечення доступу до правосуддя*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Київ, 18 вересня 2020 р.). м. Київ, 2020. С. 323–327.

62. Шаульська Г. М. Центральні органи виконавчої влади: проблеми і перспективи розвитку. *Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє*: матеріали XXI Міжнарод. наук. конгресу (м. Харків, 21 квітня 2021), Харків, 2021. С. 84–87.

63. Шаульська Г. М. Стратегічні напрямки реформування державного управління. *Наука, технології, інновації: світові тенденції та регіональний аспект*: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 24–25 вересня 2021 р.). м. Одеса, 2021. С. 83–86.

64. Шаульська Г. М. Інформаційні технології в системі виконавчої влади. «Держава у смартфоні» (у співавторстві з О. В Геселевим) / «Цифрова Україна»: конституційно-правова модель / За заг. ред. Р. О. Стефанчука, О. Л. Копиленка, С. Р. Бершеди, О. М. Клименко. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2021. С. 287–324.

65. Шаульська Г. М. Завершальний етап децентралізації: деякі пропозиції до перетворень. *Здобутки та перспективи розвитку конституціоналізму в Україні*: зб. тез доп. наук.-практ. конф., Київ: Інститут законодавства України, 2021. С. 255–258.

66. Шаульська Г. М. Антикорупційний кодекс: актуальність та перспективи створення / «Новітні орієнтири кодифікаційної діяльності» / За заг. ред. Є. Р. Бершеди. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2021. С. 390–399.

67. Шаульська Г. М. Місцеве самоврядування в умовах воєнного стану. *Традиції та нові науки стратегії у Центральній та Східній Європі*. Матеріали V Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 24–25 червня 2022 р.). м. Київ, 2022. С. 88–91.

68. Шаульська Г. М. Реалізація механізмів народовладдя в умовах воєнного стану: деякі законодавчі зміни. *Інноваційні наукові дослідження: теорія, методологія, практика*: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Київ, 27–28 лютого 2023 р.). м. Київ, 2023. С. 57–61.

В цілому, основні положення та результати роботи повністю викладено у зазначених наукових працях.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні наукові положення дисертаційного дослідження обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських, науково-практичних конференціях, науково-методологічних семінарах і «круглих столах», зокрема: XVIII Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: світові практики та національні перспективи» (м. Харків, 2018 р.); щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції «Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку» (м. Київ, 2018 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Теорія і практика сучасної науки» (м. Київ, 2018 р.); Міжнародній науковій конференції «Ключові питання освіти та науки: перспективи розвитку для України та Польщі: Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Stalowej Woli (м. Стальова Воля Республіка Польща, 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Людина і закон: публічно-правовий вимір» (м. Дніпро, 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Правові системи суспільства: сучасні проблеми та перспективи розвитку» (м. Львів, 2018 р.); науково-практичній конференції Інституту законодавства Верховної Ради України «Антикорупційне законодавство України: проблеми забезпечення ефективності (Київ, 2018 р.); науково-практичній конференції Інституту законодавства Верховної Ради України «Національна безпека: моніторинг реалізації законодавства України» (Київ, 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Модернізація та наукові дослідження: парадигма інноваційного

розвитку суспільства і технологій» (м. Київ, 2019); на науково-методичних доповідях «Тенденції розвитку освітнього процесу у сфері державного управління в Україні та в країнах ЄС» (м. Воломін, Республіка Польща, 2019 р.); V Міжнародній науково-практичній конференції «Наука, освіта, суспільство: інструменти і механізми сучасного інноваційного розвитку» (м. Київ, 2019 р.); XIX Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: синтез науки і практики» (м. Харків, 2019); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи» (м. Дніпро, 2019 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародні та національні правові виміри забезпечення стабільності» (м. Львів, 2019 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні» (м. Запоріжжя, 2019 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку» (м. Київ, 2019 р.); XX Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: портал можливостей» (м. Харків, 2020 р.); III Міжнародному літньому науковому симпозиумі «Інноватика в сучасній освіті та науці: теорія, методологія, практика» (м. Одеса, 2020 р.); XXI Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє» (м. Харків, 2021 р.) та інших; Науково-практичній конференції «Здобутки та перспективи розвитку конституціоналізму в Україні» (м. Київ, 2021 р.); Науково-практичній конференції «Законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики України в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2022 р.); Науково-практичній конференції «Організаційно-правове забезпечення управлінської діяльності органів публічної влади в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2023 р.).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Подані наукові та практичні результати дисертації застосовані у відділі проблем розвитку національного законодавства Інституту законодавства Верховної Ради України в межах науково-дослідного напрямку роботи – «Стратегії розвитку законодавства України», а в подальшому Дослідницькою службою Верховної Ради України.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю їхнього використання для подальших наукових розробок та реформування держави.

У науково-дослідницькій сфері – висновки проведеного дослідження доповнюють і розвивають основні теоретичні положення з питань розвитку публічного управління, громадянського суспільства, формуючи нову вихідну базу подальших наукових досліджень.

У правотворчості – висновки та положення дисертаційної роботи можуть бути покладені в основу системної нормативної бази щодо розвитку громадянського суспільства країни, регламентації механізмів його взаємодії з органами публічної влади, при підготовці законів та інших нормативно-правових актів або змін до них.

В освітній діяльності – положення і висновки дисертації можуть бути використані для підвищення рівня фахової підготовки, правової культури посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, представників громадськості та інститутів громадянського суспільства при розробці та викладанні спеціальних курсів, лекцій з

підвищення кваліфікації, а також при підготовці навчальних програм, посібників і підручників.

Розроблені й науково обгрунтовані в дисертації концептуальні положення, висновки та рекомендації можуть бути враховані органами публічної влади у практичній діяльності щодо налагодження взаємовідносин з громадянами та інститутами громадянського суспільства, а також стати основою оптимізації їх скоординованої роботи в контексті подальшого розвитку публічного управління та громадянського суспільства.

Запропоновані концепції, моделі, схеми комунікацій, концептуальні таблиці можуть використовуватися фахівцями, науковцями та громадськістю для корегування розроблених заходів щодо подальшого реформування системи публічного управління.

Основні наукові положення, рекомендації, висновки, пропозиції, отримані в дисертаційному дослідженні, були враховані та використані: Виконавчим комітетом Яворівської міської ради Львівської області (довідка від 19.12.2023 р. № 8690); Асоціацією органів місцевого самоврядування «Київська обласна асоціація сільських та селищних рад» (довідка від 07.06.2023 р. № 0007/023); Волноваською районною радою Донецької області (довідка від 16.05.2023 р. № 01/22-96); Виконавчим комітетом Шепетівської міської ради Хмельницької області (довідка від 23.05.2023 р. № 03-55/1872).

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Шаульської Г.М. складається зі вступу, 5 розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.

Мова та стиль викладення є на належному науково-технічному рівні, за структурою та оформленням дисертація повністю відповідає вимогам МОН України (наказ № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р.).

11. У докторській дисертації «Взаємообумовлений розвиток публічного управління та громадянського суспільства на засадах людиноцентризму в Україні» матеріали кандидатської дисертації Шаульської Г.М. не використовувались.

12. Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона представлена до захисту

Дисертація за сутністю наукової проблеми, завдань та отриманими результатами повністю відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – *механізми державного управління* (Перелік наукових Спеціальностей затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057) та вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

У ході обговорення дисертаційної роботи до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

13. З урахуванням зазначеного, ухвалили:

13.1. Дисертація Шаульської Г.М. «Взаємообумовлений розвиток публічного управління та громадянського суспільства на засадах людиноцентризму в Україні» є комплексним, системним дослідженням в галузі публічного управління щодо вирішення проблеми удосконалення процесів реформування системи державного управління, місцевого самоврядування та формування громадянського суспільства.

13.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні

рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обгрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

13.3. У 68 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них: одна одноособова монографія, 17 статей у наукових фахових виданнях України, 3 у зарубіжних виданнях, зареєстрованих у міжнародних наукометричних базах, 3 статті у виданнях, що включені до наукометричних баз даних Scopus / Web of Science та 44 апробації результатів дослідження на конференціях та науково-практичних заходах.

13.4. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – *механізми державного управління* (Перелік наукових спеціальностей, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057) та вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

13.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

13.6. Із урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Шаульської Галини Миколаївни дисертаційна робота «Взаємообумовлений розвиток публічного управління та громадянського суспільства на засадах людиноцентризму в Україні» рекомендується до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

професор кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, д. держ. упр., професор

Олена БІЛИК

професор кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, д. держ. упр., професор

Вероніка КАРКОВСЬКА

доцент кафедри публічного управління та публічної служби, д. держ. упр., доцент

Ольга ФЕДОРЧАК